

INSON O'ZGARSA - JAMIYAT O'ZGARADI

ЎЗБЕКИСТОН «МИЛЛИЙ ТИКЛАНИШ» ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИНING ИЖТИМОЙ-СИЁСИЙ ГАЗЕТАСИ

milliy tiklanish

№ 13 (1115) 2021 йил 14 апрель, чоршанба

1995 йил 10 июндан чиқа бошлаган

www.mt.uz / gazeta@mt.uz / mtiklanish@mail.ru

3 КИТОБ УЛАШАЁТГАН ДЕПУТАТ

«ЗАР ҚЎШИҚЛАР» ЭНДИ НУКУСДА

3

ГЕОЛОГИЯ ТИЛСИМЛАР КАЛИТИ

5

2 Ўзбекистон махсус битимга қўшилди

2021 йилнинг 10 апрелидан бошлаб Ўзбекистон учун Европа Иттифоқининг барқарор ривожланиш ва самарали бошқарув бўйича махсус преференциялар тизими (GSP+) кучга кирди. Ўзбекистон мазкур тизимга Преференциялар бош тизими (GSP) доирасида бенефициар мамлакат сифатида қабул қилинди.

3 Устувор вазифалар

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 30 октябрдаги «Соғлом турмуш тарзини кенг тағбиқ этиш ва оммавий спортни янада ривожлантириш чоратадбирлари тўғрисида»ги фармони ижросини таъминлашда партиямиздан сайланган депутатлар ҳам фаол иштирок этмоқдалар.

4 Рамазон айтими

Узоқ-узоқлардан, кўнглимнинг ҳеч кимса назари тушмас манзилларидан им қоқди болалигим. Ҳали хиёнат нелигин, риё нелигин билмаган, англамаган, тасаввур қилмаган пошшолигим. Кўнглимнинг осмонларида ёруғликни, садоқатни, эзгуликни эсон-омон асраётган манзилларим.

Президент Шавкат Мирзиёев раислигида ўтган видеоселектор йиғилишида ёшлар масаласида ўзибўларчиликка йўл қўйган мутасаддилар лавозимидан озод этилиши таъкидланди

ИШОНЧНИ ОҚЛАМАГАНЛАР

«ШОҚРУҶИЯ»

харобалигича қоладими?

ОШ, МУСИКА, МЕНТАЛИТЕТ

Халқимиз қадим замонларданоқ ўзига хос урф-одат, расм-русум, удумлар, анъана ва қадриятлари билан донг таратган. Булар орасида тўй-тантаналари ва маросимлар алоҳида ўрин тутиб, улар мусиқа, ўйин-кулги ва айтишувларга бой бўлган. Бундай маросимларда халқ маънавияти ва маданиятининг барча тамойиллари ҳам ўз аксини топган. Ана шундай қадриятлардан бири бу элга ош бериш бўлиб, ушбу маросим табиий-иқлим ва ижтимоий-иқтисодий шароитлардан келиб чиққан ҳолда, турли ҳудудларимизда ўзига хос тарзда ўтказилади. Бу ўринда «ош маросими» тушунчаси Ўзбекистон учун умумий аҳамиятга эга бўлган маънода, анъана маъносида эса, пойтахтда таомилда бўлган ош маросими назарда тутилмоқда.

Давоми 4-бетда

3. Жиноятни яширган шахс икки карра жиноятчидир!

ЁШЛАР СИЁСАТИГА ОИД ВАЗИФАЛАР ИЖРОСИ ТАҲЛИЛ ҚИЛИНДИ

Президент Шавкат Мирзиёев раислигида 13 апрель куни ёшлар бандлигини таъминлаш ва бўш вақтини мазмунли ташкил этиш борасида белгиланган вазифалар ижроси юзасидан видеоселектор йиғилиши ўтказилди.

Маълумки, 2021 йил мамлакатимизда «Ёшларни қўллаб-қувватлаш ва аҳоли саломатлигини мустаҳкамлаш йили», деб номланиб, бу борада давлат дастури қабул қилинди. 27 январь ҳамда 10 февраль кунлари бўлиб ўтган йиғилишларда жорий йилги муҳим вазифалар яна бир бор қайд этилиб, масъуллар белгиланган эди.

Йиғилишда ушбу вазифалар ижросининг бориши, вазирлар, вилоят, туман ва шаҳар ҳокимлари, сектор раҳбарлари, олий таълим муассасалари ректорлари ёшларга оид ишларни қандай ташкил этгани кўриб чиқилди.

Мамлакатимиз бўйича 648 минг нафар ишсиз «Ёшлар дафтари»га киритилган бўлса, биринчи чорақда шундан 283 мингнинг бандлиги таъминланган. Хусусан, 175 минг нафар ёшга 45 минг гектар ер майдони ажратилган.

Ёшларнинг бўш вақтини мазмунли ўтказиш мақсадида 36 мингта қўшимча тўғарак ташкил этилиб, 874 мингга яқин ўғил-қиз жалб этилган. «Беш муҳим ташаббус» доирасида таълим муассасалари, кутубхона ва ўқув марказларига 97 мингта санъат ва спорт инвентари, компьютерлар, 562 мингта бадий китоб етказиб берилган.

Лекин, айрим ҳудуд ва соҳаларда ёшлар масалаларига эътибор ҳали ҳам талаб даражасида эмаслиги кўрсатиб ўтилди. Мисол учун, Андижон вилоятида биринчи чорақда атиги 5 мингга яқин ёш доимий ишга жойлаштирилган. Аммо, айни пайтда ҳудуддаги sanoat корхоналари ва кластерларда 7 мингта доимий вақант иш ўрни мавжуд.

Ишсиз ёшларни касб ва тадбиркорликка ўқитиш, маблағ билан таъминлашда ҳам камчиликларга йўл қўйилмоқда. Хусусан, «1+1» дастури доирасида 100 минг нафар ёшни ўқитиб, кейин уларга имтиёзли кредит ажратиш белгиланган

бўлса-да, Савдо-саноат палатасининг кўйи тузилмалари бу ишларни тизимли ташкил эта олмаяпти.

Мисол учун, уч ойда республика бўйича 21 минг нафар ёш тадбиркорликка ўқитилган. Тошкент шаҳрида атиги мингта, Наманганда эса 1 100 та сертификат берилган. Бухорода эса бор-йўғи 216 нафар ёш касб-хунар ва тадбиркорликка ўқитилган.

Бундан ташқари, ишсиз ёшларнинг бандлигини таъминлаш Сурхондарё вилоятида 30 фоизни ташкил этиб, бу республикадаги энг паст кўрсаткич. Худди шу каби Хўжайлида атиги 16 нафар, Фурқатда 27 нафар, Улуғнорда 78 нафар, Ангорда 82 нафар ишсиз ёшлар «1+1» лойиҳаси билан қамраб олинган.

Йиғилишда бундай ўзибўларчилик ҳолатлари қаттиқ танқид қилинди. Ёшлар билан ишлашни лозим даражада ташкил этмагани учун Сурхондарё вилояти ҳокимининг ёшлар масалалари бўйича ўринбосари, Фурқат ва Улуғнор тумани ҳокимлари, Шофиркон, Қамаш, Хива, Чуст, Хўжайли ва Ангор туманларидаги айрим сектор раҳбарлари лавозимидан озод этиладиган бўлди. Яна қатор мутасаддилар қатъий огоҳлантирилиб, вазиятни ўнглаши учун муҳлат берилди.

Галдаги вазифалар ижросини ташкил этиш, ёшлар билан ишлайдиган муассасаларга имкониятларни кенгайтириш чора-тадбирлари белгиланди.

—Энг муҳим вазифа, аввало, ёшлар бандлигини таъминлаш, муносиб даромад олиши учун уларга шароит яратиш бериш. Бу борадаги энг катта имконият ва захирамиз — тадбиркорлик, айниқса, кичик ва ўрта бизнесдир. — деди Шавкат Мирзиёев.

Шундан келиб чиқиб, мутасаддиларга ёшлар тадбиркорлигини қўллаб-қувватлаш борасидаги имкониятларни янада кенгайтириш ва бандлигини таъминлаш бўйича

янги механизм жорий этиш вазифаси қўйилди. Бу тизимда халққа ҳам, ташкилотларга ҳам маъқул бўладиган бир қанча имтиёزلар белгиланади.

Жумладан, 1 майдан бошлаб ёшларни ишга қабул қилган корхона ва компанияларга ушбу ходимлар учун тўланган ижтимоий солиқ қайтариб берилди.

Шунингдек, 1 июндан бошлаб, «Ёшлар дафтари»га кирган талабалар корхона ва компанияларда амалиёт ўтаганда, уларга 500 минг сўмгача субсидия ажратилади.

Биринчи марта ишга кирган касб-хунар маркази битирувчилари 6 ойгача даромад солиғи тўлашдан озод этилади.

«Ёшлар дафтари»га кирган 5 нафардан ортиқ ишсизлар бандлигини таъминлаган тадбиркорларга 1 майдан бошлаб давлат мулк ижараси учун 50 фоизгача имтиёз берилди.

Шунингдек, ижарага бино олиб, ўз бизнесини бошлаётган ёшларга, бир йиллик ижара суммасининг 30 фоизгача қисми қоплаб берилди.

«Ёшлар дафтари»га киритилган йигитлар ва меҳрибонлик уйи тарбияланувчиларига ҳайдовчилик гувоҳномасини олиш, бир ойлик ҳарбий хизматни ўташ харажатлари бюджетдан тўлаб берилди.

Шунингдек, 1 июндан бошлаб «Ёшлар дафтари»га кирганларнинг хорижий тиллар ва умумтаълим фанлари бўйича нодавлат таълим ташкилотларида ўқиши харажатининг бир қисми қоплаб берилди.

Шу билан бирга, 1 июндан бошлаб хусусий корхоналарда янги иш бошлаган ходимларни қайта тайёрлаш харажатининг 1 миллион сўмгача бўлган қисмига субсидия берилди.

Бундан ташқари, ёшларнинг профессионал таълим мактаблари, техникумларда ўқиши учун тўланадиган контракт суммаси даромад солиғидан озод қилинади.

Ёшлар бандлигини таъминлашдаги яна бир муҳим йўналиш — қишлоқ хўжалиги. Бугунги кунда республика

бўйича 21 та туманда 2 мингдан 4,5 минг нафаргача ёшга деҳқончилик учун ер ажратилган.

Давлатимиз раҳбари ер олган ёшлар агротехник тадбирларни бажариб, даромад ола бошлагунча фермер ва кластерлар амалий ёрдам

«авлод» болалар марказлари бор-йўғи 175 минг нафар ёшни қамраб олган ҳолос. Шу боис ушбу муассасалар имкониятларидан тўлиқ фойдаланиш, ҳар бир мактабда уларнинг тармоқ филиалларини ташкил этиш орқали қамровни ошириш бўйича топшириқлар берилди.

«Ёшлар билан ишлашни лозим даражада ташкил этмагани учун Сурхондарё вилояти ҳокимининг ёшлар масалалари бўйича ўринбосари, Фурқат ва Улуғнор тумани ҳокимлари, Шофиркон, Қамаш, Хива, Чуст, Хўжайли ва Ангор туманларидаги айрим сектор раҳбарлари лавозимидан озод этиладиган бўлди.

кўрсатиши муҳимлигини таъкидлади.

Бу соҳада ҳам аҳолини қўллаб-қувватлаш мақсадида «Ёшлар дафтари»га кирганларга уруғлик ва кўчатлар хариди учун 2 миллион сўмгача субсидия бериш зарурлиги қайд этилди.

Молия вазирлигига субсидиялар беришнинг очиқ-ошкоралигини таъминлаш мақсадида «электрон платформа» яратиш вазифаси қўйилди.

Яна бир масала — ҳар бир маҳалла ва хонадонни сифатли тиббий хизматлар билан қамраб олиш учун малакали ўрта бўғин тиббиёт ходимларини кўпайтириш зарур бўлмоқда. Биргина тиббий бригадаларга камида 7 минг нафар ўрта тиббиёт ходимлари керак.

Шунинг учун, соғлиқни сақлаш соҳасидаги ислохотларнинг давоми сифатида жорий йилда қўшимча 20 минггача ўрта тиббиёт ва ижтимоий ходимлар штатини ташкил этиш ҳисобига минглаб ёшлар учун янги иш ўринлари яратиш зарурлиги таъкидланди.

Йиғилишда ёшларнинг бўш вақтини мазмунли ташкил этиш масалаларига ҳам эътибор қаратилди.

Бугунги кунда «Баркамол

Турли фестивал ва мусобақалар ўтказиб, ёшларни спорт, маданият ва санъатга қизиқтириш, нуфузли халқаро танловларга олиб чиқиш изчил давом эттирилади.

Давлатимиз раҳбари ҳар бир олий ўқув юрти ён-атрофидаги маҳаллалар учун маънавият маркази, маданият ўчоғи бўлиши кераклиги, бу борада ректорларнинг ўрни умуман сезилмаётганини таъкидлади.

Йиғилишда талабаларнинг яшаш шароитлари масаласига алоҳида тўхталиб ўтилди.

Бугунги кунда 130 мингдан зиёд талаба ижарада яшамоқда. Бу масала бўйича ҳукумат томонидан алоҳида дастур тайёрланмоқда. Унга кўра, бундай ёшларга 1 майдан бошлаб ижара тўловининг ярми давлат томонидан қоплаб берилди. Дастлабки босқичда ушбу тизим орқали 60 минг нафар ёшлар қамраб олинади. Шу билан бирга, эҳтиёжманд талабаларга ушбу харажатлар ҳокимликлар ва олийгоҳлар маблағи ҳисобидан ҳам қоплаб берилди.

Йиғилишда муҳокама қилинган масалалар юзасидан мутасаддиларнинг ҳисоботи эшитилди.

ЎЗА

✓ Сўз — парламент аъзоларига

Алишер ҚОДИРОВ,

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси Спикери ўринбосари

Нима кўп бўлса, кадрсизланади...

Эътибор, меҳр, пул, эркинлик ва ҳоказо!

Хоразмдаги бадбахт келиннинг ўлими аёл эмас, худбинлик ва лоқайдлик билан касалланган жамият фожеасидир. Умуман ушбу ҳодисада муҳокама этилиши керак бўлган қисм бу ва у дунёсини куйдириб юборган, том маънодаги заифа эмас, соқов профилактик тизим билан бирга жараёни жимфаол қўллаб-қувватлаб турган жоҳил ота-оналар, қариндош ва қўни-қўшнилар бўлиши керак.

Аёлларни беқадр қилманг! Аёлнинг қадрини кўтариш учун муҳокама этилаётган янги таҳрирдаги Меҳнат кодексига мослашувчан иш вақти тушунчасини киритиш таклифини билдиришимиз. Бизнингча, аёлнинг оиладаги воз кечиб бўлмас даражадаги қадри ўрнини

заифлаштирмаслик учун уларга кўпроқ вақт қолишига шарт-шароитлар яратилиши керак.

Аёлларнинг меҳнат ҳақини оширишга доир таклифимизга қаршиликлар ҳам бўлаяпти. Бунда гўёки инсон ҳуқуқлари, тенглик тамойиллари бузилармиш... Ўзбекларда оналар ва аёлларнинг ҳақи доимо юқори бўлган, бор, бундан кейин ҳам шундай бўлади. Ушбу гоёни қонунда акс эттира олмасак ҳам бу қадрият ўзгариб қолмайди.

Аммо энг таажжубланарлиси, ана шу қадриятни англамайдиган тарбиясизларнинг кўпайиб бораётганидир.

Бу ҳам тарбия ва таълимдаги фожиаларимиздан бири!

Манба: @alisher_qodirov

Фарход ЗАЙНИЕВ:

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати

Ўзбекистон махсус битимга қўшилди

2021 йилнинг 10 апрелдан бошлаб Ўзбекистон учун Европа Иттифоқининг барқарор ривожланиш ва самарали бошқарув бўйича махсус преференциялар тизими (GSP+) кучга кирди. Ўзбекистон мазкур тизимга Преференциялар бош тизими (GSP) доирасида бенефициар мамлакат сифатида қабул қилинди.

GSP+ тизимининг аъзоси сифатида Ўзбекистон GSP қамраб олаётган маҳсулот линияларининг учдан икки қисмига тарифларни тўла бекор қилиш орқали стандарт GSPга нисбатан қўшимча иқтисодий имтиёزلарга эга бўлади. Бу, ўз навбатида, экспорт ҳажмининг ўсиши ва мамлакатга қўшимча инвестициялар жалб этилишига хизмат қилиши мумкин.

Ўзбекистоннинг GSP доирасидаги имтиёزلардан фойдаланиш даражаси ҳозирги кунда 87 фоизли ташкил қилади. Қисқартирилган имтиёزلардан фойдаланаётган маҳсулот сегментлари асосан тўқимачилик, кийим-кечак, пластмасча маҳсулотлари, шунингдек, мевалар, ёнғоқ ва сабзавотлардир. Бу Ўзбекистон экспорт таркибининг Марказий Осиёдаги қўшниларига қараганда анча хилма-хиллигини кўрсатади.

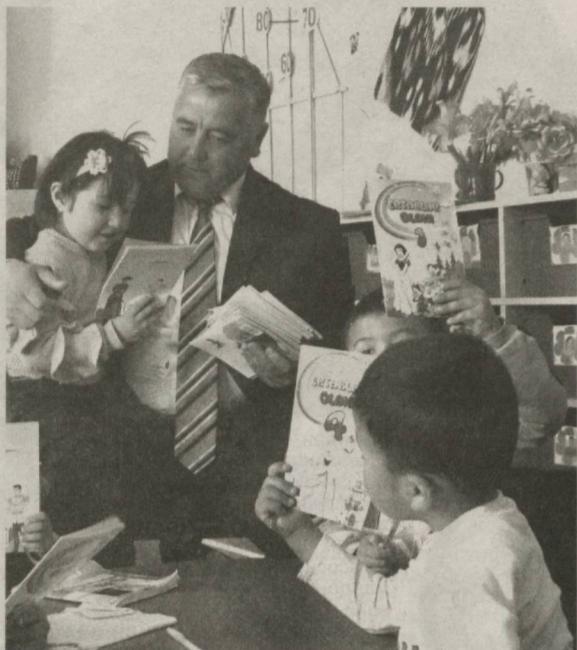
GSP+ тизими матолар, кийим-кечак ва пластик маҳсулотлар каби бир қатор муҳим экспорт товарларига тарифлар бекор қилиниши боис Европа Иттифоқи ва Ўзбекистон ўртасидаги савдон кўпайтириш учун қўшимча имкониятлар ҳам ярата-

ди. Ўзбекистон Европа Иттифоқи бозорига нисбатан яқин бўлишига қарамай, савдо салоҳиятидан тўлиқ фойдаланилаётгани йўқ. Чунки Европа Иттифоқи Ўзбекистоннинг экспорт йўналишлари рўйхатида еттинчи ўринда туради.

Лекин GSP+ оддий савдо воситасидан анча муҳимдир. GSP+ тизими га қўшилаётганда паст ва ўртача паст даромадли мамлакатлар инсон ҳуқуқлари ва меҳнат ҳуқуқларига, атроф-муҳит ва иқлим муҳофазаси ҳамда сифатли бошқарува оид 27 та асосий халқаро конвенцияларни самарали амалга ошириш мажбуриятини олади. GSP Режими GSP+ олувчиларининг мажбуриятларини доимий кузатиб боришни назарда тутди.

Манба: @farhod_zayniev

КИТОБ УЛАШАЁТГАН ДЕПУТАТ

Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 14 декабрдаги «2020-2025 йилларда китобхонлик маданиятини ривожлантириш ва қўллаб-қувватлаш миллий дастурини тасдиқлаш тўғрисида»ги қарорига асосан, 2021 йилдан бошлаб ҳар йили апрель ойининг биринчи ҳафтаси «Китобхонлик ҳафталиги» этиб белгиланган. Шу муносабат билан 5-9 апрель кунлари жойларда «Китобхонлик ҳафталиги» тадбирлари ўтказилди.

Халқ депутатлари Тўрақўрғон тумани Кенгаши депутати Носиржон Қозоқов ҳам ана шу тадбирларда фаол иштирок этди. Айниқса, унинг мактабгача таълим ташкилотларидаги болажонлар ҳамда мактаб ўқувчиларига китоб совға қилаётганини кўриб, бошқа партиядошларимиз ҳам ҳафталикка қўшилдилар.

– Раҳматли отам ва онажоним қандолатчи бўлишган, – дея эслайди Носиржон. – Улар доимо ўзлари тайёрлаган ҳовваларининг маълум бир қисмини болажонларга текин тарқатиб, ҳузурланардилар. Мен ҳам отамнинг йўлидан бориб, китоб тарқатишга одатландим. Болаларга китоб бергач, уларнинг юзида кувонч, миннатдорлик туйғуларини кўриб шодланаман.

Тумандаги 35-умумтаълим мактабида ёшларга тарих фанидан сабоқ бериш билан бирга, китоб савдоси билан шуғулланадиган қаҳрамонимиз тадбиркорликдан олинаётган даромадининг маълум бир қисмини китобсеварларга сарфлар экан.

– Ўтган йили янги ўқув йили арафасида туманининг 1-синф болаларига Президент совғалари келтирилди, – дейди Тўрақўрғон тумани Халқ таълими бўлими мудир Файзулло Бозоров. – Ушанда Носиржон Қозоқов Президент совғаси бериладиган ҳар бир кичкинтойга биттадан китоб совға қилмоқчи, эканини айтиб қолди. Ҳисобимизга кўра, уларнинг сони беш минг нафарга яқин эди. Эртасига Носиржон Қозоқов болажонлар учун чоп этилган 5 минг дона эртақлар тўпламини келтириб берди. Биз эса уларни Президент совғасига қўшиб тарқатдик.

– Носиржон Қозоқов партиямиз тадбирларига ҳам қуруқ қўл билан бормайди. Сайловчилар билан учрашувлар, жойларда ташкил этиладиган маънавий-маърифий тадбирлар, ўқув ва амалий семинарларга ҳам бир даста китоб кўтариб боради. Адашмасам, ўтган йили Носиржон 50 млн. сўмлик китоб тарқатди, – дейди «Миллий тикланиш» демократик партияси Наманган вилояти Кенгаши раиси ўринбосари Аҳрорбек Акбаров. – Бу биз билганимиз.

Носиржон китоб тарқатиб, қанча одамдан раҳмат эшитган бўлса, депутат сифатида ҳам сайловчилар хурматини қозоняпти. Шунинг учунми аксарият сайловчилар ўзларини қийнаётган муаммолар юзасидан маҳалла ёки ҳокимиятга эмас, тўғри депутатга мурожаат қила бошлади. Депутат ўша муаммони тўла бартараф этмагунча тинчмайди.

– Маҳалла тизимида чорак асрдан бери ишлайман, – дейди Дашт маҳалла

фуқаролар йиғини раиси ўринбосари Бурҳониддин Худойқулов. – Носиржон Қозоқов ҳар кун маҳалладошлар орасида. Унинг ёрдами билан маҳалламиздаги асосий масала – ичимлик суви муаммоси ижобий ҳал бўлди. 1,5 километр масофадан қувурлар ётқизиблиб, сув келтирилди. Ички кўчаларимиз навбат билан таъмирдан чиқариляпти. Энг муҳими, ўтган йили пандемия шароитида депутатимиз ташаббуси билан «Саховат» гуруҳи таркибига маҳаллий тадбиркор ва савоватпеша инсонлар бириктирилиб, бирорта эҳтиёжманд хонадон ёрдамдан бебахра қолмади. Ҳаттоки, йигитларимиз маҳалладан ортиб қўшни Мингбулоқ туманининг энг олис, чўл ҳудудидаги юртдошларимизга ҳам тонна-тонна озиқ-овқат, сабзавот маҳсулотлари ва албатта китоб олиб бориб беришди.

Китоб – мўъжиза. Унга ҳамдам бўлган инсон эса асло кам бўлмайди. Носиржон Қозоқовнинг китобга ошнолиги, уни тарқатиб роҳатланши ажойиб фазилат. Эндиликда Носиржон нафақат тайёр китобларни олиб келиб тарқатади, балки ўзи ҳам турли адабиётларни чоп этишни режалаштирган. Бунинг учун Олчин қишлоғида, ўзи яшаб турган ҳовлининг четига икки қаватли босмаҳона, савдо маркази ва болалар учун спорт майдончалари барпо этиляпти. Бу қишлоқда ишлаб чиқариш, савдо ва сервис хизмати, энг муҳими унга яқин янги иш ўринлари демакдир.

Абдукарим ҚУВВАТОВ

✓ Худудий кенгашларда

Устувор вазифалар амалда

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 30 октябрдаги «Соғлом турмуш тарзини кенг татбиқ этиш ва оммавий спортни янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги фармони ижросини таъминлашда партиямиздан сайланган депутатлар ҳам фаол иштирок этмоқдалар.

Масалан, Халқ депутатлари Қўнғирот тумани Кенгаши депутати Аҳмаджон Сейтмуратов ўз ҳисобидан «Азатлик» маҳалласидаги кўп қаватли уйлар ёнида болалар майдончаси қуриб берган бўлса, яна бир депу-

татимиз Бахтиёр Отелбоев «Орнек» овулида спорт майдончаси қуриб бермоқда.

Таъкидлаш жоиз, бундай хайрли ишлар депутатлар вазифасига кирмаса-да, бу уларнинг ўз сайловчилари мурожаатига бефарқ бўлмаётганларидан далолатдир. Шунингдек, бу билан партиядошларимиз болаларнинг ҳам маънан, ҳам жисмонан баркамол бўлиб вояга етишишларига шаброит яратишга оз бўлсада ҳисса қўшаётганларини кўрсатади.

Қорақалпоғистон Республикаси Кенгаши Ахборот хизмати

«Зар қўшиқлар» энди Нукусда

Тарихий манбаларда қайд этилишича, «бахши» сўзи «маърифатчи», «зиё ўлашувчи» маъноларини англатади. Шу боис, бахшичилик, халқ достончилиги қадим маданиятимизнинг илк кўринишларидан бири сифатида ардоқланган. Бахшилар эса терма, қўшиқ ва достонларни ёддан куйловчи, авлоддан-авлодга етказувчи шахс сифатида доимо қадрланган. Уларнинг ширали овози, дўмбирасидан таралаётган куй инсон қалбини беихтиёр тўлқинлантириб, жунбушга келтиради.

Кейинги йилларда бахши-шоирлар ижодини тарғиб қилиш, ушбу санъат тарихи ҳамда бахшилар ижодини мукамал ўрганиш борасида тадқиқотлар ҳам олиб бориляпти. Энг асосийси, устоз ва иқтидорли ёш бахшилар фаолияти моддий ва маънавий жиҳатдан қўллаб-қувватланмоқда. Шу ўринда, Президентимиз ташаббуси билан 2019 йилнинг апрель ойида Термизда Халқаро бахшичилик санъати фестивали ўтказилиб, ушбу тадбирни ҳар икки йилда ўтказишга қарор қилинган эди.

Кўни кеча эса бахшичилик санъатини республика ва халқаро миқёсда янада кенг тарғиб қилиш, Халқаро бахшичилик санъати фестивалини республиканинг бошқа ҳудудларида ҳам ўтказиш, «устоз-шогирд» аънаналари асосида қайта тиклаш ва ривожлантириш мақсадида «II Халқаро бахшичилик санъати фестивалига тайёргарлик қуриш ва бахшичилик санъатини ривожлантириш учун қўлай шарт-шароитлар яратишга доир қўшимча чо-

ра-тадбирлар тўғрисида»ги Президент қарори қабул қилинди. Унга кўра, 2021 йили Нукус шаҳрида II Халқаро бахшичилик санъати фестивалини ўтказиш белгиланди.

Ушбу тадбирнинг Нукус шаҳрида ўтказилиши ҳам бежиз эмас. Зеро, бахшичилик қорақалпоқ халқининг қадимий миллий санъат турларидан бири бўлиб, халқ фольклорига хос достонлар элга машҳур бахши-жировлар томонидан ижро қилиниб, устоз-шогирд аънанаси орқали бизгача етиб келган.

Давлатимиз раҳбарининг ушбу қарори Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партиясининг ғоя ва мақсадларига ҳамоҳанг эканини алоҳида таъкидлашни истар эдик. Чунки тарихий, маданий ва илмий-интеллектуал меросини кўз қорачиғидек асраб-авайлаш, бойитиш ва уларни янада кўпайтиришга кўмаклашиш, бой тарих ва маданиятимизни ўрганиш, ёш авлод вакиллари ўртасида кенг тарғиб этиш, ёшларда тарихий мерос ва халқ аънаналарига чуқур меҳр-ҳурмат, эҳтиром уйғотиш каби эзгу амаллар партияимизнинг устувор вазифалари ҳисобланади. Демак, партия ва партиядан сайланган депутатларимиздан мазкур қарор ижросини таъминлашга муносиб ҳисса қўшиш талаб этилади.

Руслан ЖУМАМУРОТОВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати, «Миллий тикланиш» демократик партияси фракцияси аъзоси

✓ Қарор қатъий эмас!

Кутинг!

«Нуширвони Одил даврида қозилар қозиси ҳеч кимни жазолай олмаганидан давлат менга бекорга пул тўламоқда, дея лавозимидан ҳафсаласи совиб кетган экан»...

Келгуси сонларда

ЖИНОЯТНИ

ЯШИРГАН ШАХС ИККИ КАРРА ЖИНОЯТЧИДИР!

Ижтимоий тармоқларда тарқалаётган термизлик ўқувчининг зўрлангани ва айбдорлар жазосиз қолаётгани ҳақидаги хабарлар барчанинг бирдек ғазабини кўзгамоқда. Қизнинг ота-онаси 14 ойдан бери адолат излаб, ниҳолдай қизининг ҳаётини синдириган зўравонни жазолашни талаб қилиб келаётгани эса, ҳали ҳам қонун устуворлиги ҳақидаги иттиҳодларимиз кўпинча қоғозда қолиб кетаётганидан далолатдир.

Албатта, жиноятчини, айниқса, Термиз шаҳар ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари ходимлари хатти-ҳаракатини ҳеч нарса билан оқлаб бўлмайди. Жиноятни яширган шахс (ёки шахслар) икки карра жиноятчи! Улар нафақат бир жиноятни яширяпти, балки давлат ва халқ ишончини ҳам суистеъмол қиляптилар. Энг ёмони, бу билан янги жиноятларга йўл очяпти.

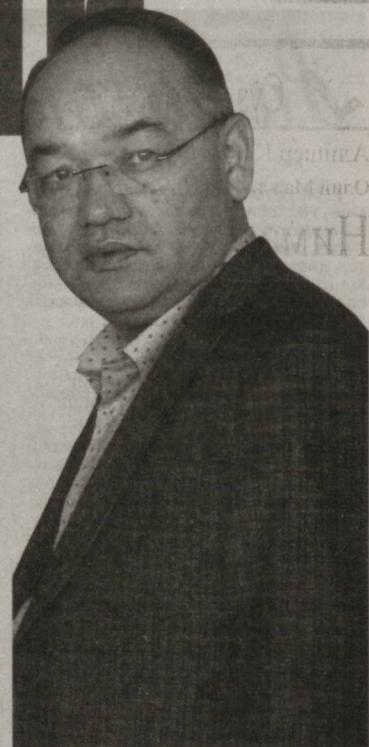
Афсуски, бу ҳолат ягона эмас. Каттақўрғонда бир хонанда томонидан вояга етмаган қизнинг зўрланishi билан боғлиқ воқеа ҳали ёдимиздан кўтарилгани йўқ. Тошкент вилоятида 14 ёшли қизнинг

номусига тегиш ҳолати (мазкур жиноят ҳалигача очилмай қолмоқда), Қува туманида 19 ёшли қизнинг ўғирланиб, бир ой давомида уч шахс томонидан зўрлаб келингани ва ИИВ ходимлари томонидан «бунда жиноят аломатлари йўқ» дея иш қўзғатиш рад этилганини бир эслайлик.

Хўш, нега шундай жиноятлар сони ортмоқда? Тергов жараёнида қандайдир тизимли муаммолар борми? Эки буларнинг бари инсон омили билан боғлиқми?

Ҳозирча жавоблардан кўра, саволлар кўп. Лекин ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари бу саволларга «жимжимадор» муносабат билдириш ёки расмий жавоблар бериш билан чекланмаслиги кераклигини вазият кўрсатиб турибди. Зеро, инсон тақдирини билан боғлиқ ҳар қандай жиноятга жиддий қараш, мутасаддилардан эса бу борада аниқ чора-тадбирлар белгилаш талаб этиляпти.

Бахтиёр МАНИЯЗОВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати,
«Миллий тикланиш» демократик партияси фракцияси аъзоси

(Бошланиш 1-бетда)

ОШ, МУСИҚА, МЕНТАЛИТЕТ

Шу ўринда ош маросими бошқа тантаналардан фарқли ўлароқ, ўзида соф миллий мумтоз муסיқа асарлари ижод, ижро ва истеъмол қилинадиган маънавий-маърифий тадбир эканини таъкидлаш жоиз.

Ушбу мавзудаги изланишлар шунини кўрсатдики, ўзбек тўйларининг муסיқий контекстига, хусусан, ош маросимида ижро этиладиган муסיқий репертуар таҳлилига бевосита бағишланган бирорта илмий адабиёт мавжуд эмас.

Афсуски, замонавий ўзбек муסיқашунослик илмида ҳам бу мавзуга фундаментал тадқиқот қаровида алоҳида эътибор қаратилмаган.

Яхшиямки, жонли амалиёт, асрлардан асрларга сайқал топиб келаётган барҳаёт муסיқий удумларимиз бор. Қуйида баён этилаётган фикр-мулоҳазаларимиз ана шу жонли амалиёт таҳлили асосида юзага келди.

Ош маросимларини (асосан Тошкент шаҳридаги, шунингдек, интернет саҳифаларида жойлаштирилган видео материаллар) томошабин ва мутахассис нигоҳи билан кузатиб, ошнинг муסיқий репертуари, хонандлар орасида кенг оммалашган «шоҳ асарлар» рўйхатини шакллантирдик.

Шу ўринда ош маросимларидаги муסיқий репертуарнинг шаклланишида алоҳида ўрин тутадиган бастакорлик санъати тарихига тўхталиш жоиз.

Бастакорлик – мусулмон Шарқда мумтоз муסיқа услуби заминда юзага келган бадий анъана, ижодий касб тури, муסיқа ижодкорлигидир.

Биз яшаб турган заминда бастакорлик тарихи узоқ ўтмишга бориб тақалади. Абу Наср Форобий ва Абу Али ибн Сино сингари алломалар ҳам бастакорлик билан шуғуллангани ҳақида маълумотлар бўлиб, уларнинг муסיқага оид илмий асарлари амалиёт билан узвий боғланишига асос бўлган.

Ўзбек халқи орасида бастакорлик, айниқса, Амир Темур ва темирлар, хусусан, Бобур ҳамда бобурийлар даврида мукаммаллашиб, илмий-бадий адабиётда ўз инфодасини топган. Бастакорлик хонандлиги созандаликдан илҳом олиб, мақом ижодкорлигига катта таъсир кўрсатган. Дастлаб (XIII аср) Ун икки мақом, сўнгра (XVI–XVIII асрлар) унинг заминидан Шашмақом, Хоразм ва Фарғона-Тошкент мақом туркумларининг шаклланишига сабаб бўлган. Мақом туркумлари тарихида ўнлаб чолғу («Сақили Ислимхон», «Сақили Ашкулло», «Мураббаи Комил», «Сақили Ниёзжонхўжа» каби) ва ашула («Самандарий», «Каримкулбеги» сингари) йўллари юзага келган.

Бастакорлик санъати, айниқса, XV–XVI асрларда оммалашганини айтиш жоиз, шоирлар, олиму фозиллар бир

пайтнинг ўзида бастакор ҳам бўлишган. Абдурахмон Жомий «Имом» нақши (ёки «Нақши Мулло»)ни, Алишер Навоий бир қанча нақш ва пешравларни, Бобур эса «Чоргоҳ савти» йўлларидаги асарларни яратган. Бу даврга келиб бастакорликнинг асосий жанр ва шакллари, услуб ва усулларининг ривожини қиёмага етган. Манбаларда, айниқса Дарвишали Чангий (XVI–XVII асрлар)нинг муסיқага доир рисолаларида амал, қавл, савт, чорзарб ҳамда жир, кор, тарона кўринишларидаги ўнлаб асарлар таърифланган, уларнинг ҳар бирида ижод қилган кўплаб бастакорларнинг номлари келтириб ўтилган.

Самарқанд, Бухоро, Ҳирот, Тошкент, Хўжанд, Қўқон ва Хива каби шаҳарларда хонандлик, аксариятида созандалик билан бирга, ўзига хос бастакорлик мактаблари ҳам юзага келган. Мазкур ижодий мактабларнинг етук намояндлари ўз асарларида маҳаллий фольклор (айниқса, маросим ва лирик мавзудаги кўшиқлар), мақом, катта ашула ижрочилиги ва ижодкорлигига хос хусусиятларини сингдиришга интиланганлар.

Атоқли ўзбек бастакорларининг классик шоирларимиз шеърлигига боғланган ашулаларидан «Хоҳ инон, хоҳи инонма» (Лутфий сўзи, Орифхон Ҳотамов куйи), «Гулшорим қани» (Лутфий сўзи, Жўраҳон Султонов куйи), «Ушшоқ» (Алишер Навоий сўзи, Мулла Тўйчи Тошмухамедов куйи), «Муножот» (Алишер Навоий сўзи, Султонхон Танбур куйи) деб нисбат берилди. Имомхон Икромов қайта ишлаган «Эй сабо» (Алишер Навоий сўзи, Дони Зокиров куйи), «Қўшчинор» (Алишер Навоий сўзи, Ҳожи Абдулазиз Абдурашулов куйи) деб нисбат берилди, «Қоши ёсинму дейин» (Алишер Навоий сўзи, Орифхон Ҳотамов куйи), «Толмадим» (Алишер Навоий сўзи, Саиджон Калонов куйи), «Айлағач» (Алишер Навоий сўзи, Холхўжа Тўхтасинов куйи), «Соқиномайи баёти Шерозий» (Алишер Навоий сўзи – Фарғона-Тошкент мақом йўлларида), «Дилхирож» (Фузулий сўзи, халқ куйи), «Қурбон ўлам» (сўзи Фузулийга нисбат берилди, Ҳожи Абдулазиз куйи) каби 50 дан ортқ намуналари бугунги кунда ош маросимларида ижро этиладиган шоҳ асарлар рўйхатидан жой олган.

Ушбу мавзуга дахлдор илмий адабиётлар масаласида бир қатор муаммолар мавжудлигини ҳам инкор этиб бўлмайди:

1. Замонавий ўзбек тўйларининг бадий-муסיқий моҳияти маданиятшунослик ва этнография нуктаи назаридан батафсил ўрганилмаган;

2. Ўзбек тўйларини локал хусусиятлари жиҳатидан муфассал таснифлаб берилган фундаментал илмий тадқиқотлар олиб борилмаган;

оҳанглар билан бир қаторда, мумтоз адабиётимизнинг асл намуналаридан ҳам баҳраманд бўладилар. Ош маросими репертуаридан жой олган ашулаларнинг аксарияти ўзбек классик шоирларининг шеърлари асосида яратилган. Хусусан, мавлоно Лутфий, Алишер Навоий, Бобур, Фузулий, Машраб, Нодира, Фурқат, Муқимий ва Огаҳий ғазалларига боғланган кўплаб ашулалар ҳофизларимиз томонидан севиб куйланади;

4. Ош маросимларида ижро этиладиган муסיқий репертуарнинг шаклланишида ўзбек бастакорлик ижодиётининг алоҳида ўрни бўлиб, бу амалиёт келгусида ҳам ёш ижрочи ва тингловчиларни асл оҳангларга боғлаб туради;

5. Ош маросимига ташриф буюрувчилар ижрочи ҳофиздан (ёки созандалар гуруҳидан) бошқа жанрдаги муסיқий асарларни кутмайди, бу амалиёт ҳам этмайди; анъанавий репертуар замонавий аудитория томонидан ҳам севиб қабул қилинади;

6. Жонли муסיқий анъаналарни авлоддан авлодга етказиб келаётгани, бадий ворисийликни таъминлаш функцияси нуктаи назаридан ҳам ош маросими алоҳида эътиборлидир;

7. Глобаллашув даврида ош маросими ва унинг муסיқий мундарижаси (репертуари) замонавий ўзбек ёшларининг миллий қадриятларга муносабатини шакллантиради ва асл шарқона менталитетига хос фазилатларни тарғиб этади;

8. Ушбу маросимда ижро этиладиган муסיқий асарлар телевидение, радио ва интернет орқали оммага тарғиб этилаётган миллий эстрада муסיқаси учун ҳам маънавий озуқа вази фасини ўтайди;

9. Айни пайтда ошда айтиладиган мумтоз ашулалар бошқа тўй маросимлари муסיқий мундарижасига ҳам таъсир кўрсатмоқда: ёш хонанда ва созандалар мумтоз муסיқий меросимизни замонавий аранжировка воситасида «ёшартириб», ёш мухлислар аудиториясига тақдим этмоқдалар;

10. Яна бир муҳим жиҳат – ош маросимида куй-ашулалар жонли ижро этилади. Бу эса замонавий муסיқа индустрияси иллатларидан бири бўлган фонограмма муаммосига амалий жавобдир.

Демак, ўзбек ош маросими бошқа миллий тантаналар қаторида соф мумтоз бадий-муסיқий асарлар ижод, ижро ва истеъмол қилинадиган юксак маънавий-маърифий тадбир экани билан эътиборга лойиқдир. Бас шундай экан, ушбу маросимнинг ёшлар маънавияти ва маърифати, миллий ўзлигини англаш, асрий қадриятларга эҳтиром хиссини сингдиришдаги аҳамияти ниҳоятда беқиёсдир.

Латофат ТОЛИБЖОНОВА,
ЎЗМУ ижтимоий фанлар кафедраси

Рамазон айтимлари

Узоқ-узоқлардан, кўнглимнинг ҳеч кимса назари тушмас манзиллардан им қоқади болагим. Хали хибнат нелигин, риб нелигин билмаган, англамаган, тасаввур қилмаган пошологим. Кўнглимнинг осмонларида ёруғлики, садоқатни, эзгуликни эсон-омон асраётган манзилларим.

Осмонда милтиллаган юлдузлар жилва қилиб жимирлайди. Ортиқбайбича момом, кайвони энам айтган эртақлар, ривоят хикоятларни тинглаб кўзларим олдиға полвоқелбат, норгул-норгул Алпомиш, Авазхон, Гўрғули, Муродхонлар келаверади, уларнинг тоғларни титратган ҳайқирғи эшитилаверади, эшитилаверади. Туни билан тушларимда қанотли отлар кўшиқ айтади, гижинглаши Зухро юлдузини уйғотади.

Донишмандлардан бири: болагини ғам-ғуссасиз, бахтли кечган одамлар яхшиликни ялов янглиг тутадилар, деган экан. Бошқаларнинг болагини қандай кечгани билмайману аммо менинг Бадахшоннинг боғу роғларида, кенг қирлар этакларида, суви гупуриб қақдиган ариқлари бўйларида кечган болагим чинданам бахтли, саодатли кечди. Эртагу ривоятларга жон кирита олувчи Ортиқбайбича, тўқсоба момом, кўп нарсаларни билгувчи, кўп китоблар ўқигувчи, кўп илмларни ўқувчи отам, гапларига ҳамша мақолдан кўйлак кийдира олам, ўхшатишда, қиёслашда тенги йўқ кайвони, фозила энам орадан йиллар ўтиб менинг болагим бахтли

ўтган дейишимга сабабчи кимсалардир. Моҳи Рамазон. Болагим Рамазонлар.

– Қодимда рамазон ойида урушлар тўхтаганақан, – дейди Ортиқбайбича момом.

– Ҳеййи, эна, орозолағанлар ҳам жарашиб оғанақан, – кўшилади энам. Мен бўлса сақичини мендан қизганган дугоналаримни дарров кечира қоламан. – Эртага Раънога, Хуморга, Саидага энам пиширган мулоийм бўғирсоқлардан олиб бораман. Сақичгаям аразлайдими? Одамлар урушди тўхтатганақан, – ўйлайман уялибгина ҳеч кимга билдирмай.

– Кишиларга фақат яхшилик қилиш керак. Рамазон яхшиликка ўхшайди, – пичирлайди момом. – Одамларга саховат назари билан қараш керак. Рамазон саховатга ўхшайди, – дейди қорачўғларида ақл чақнаган энам. – Қийналганларга кўмак бериш керак, – дейди дона-дона қилиб отам. Бундай кезлари кечагиданда яхшироқ бўлишга, кечагиданда саховатлироқ, оқибатлироқ бўлишга болалик идроким билан интиламан. – Ота, ким менинг ёрдамимга муҳтож бўлиши мумкин? – дейман отамга энтиканган. – Одамлар ҳар куни бир-бирининг ёрдамига муҳтож бўлади, қизим. Биронта ёши катта одамга қилиб салом берсанг буям ёрдам. Улгайганинда бунга рияз

қилгин, болам, – дейди отам.

Энам Рўзайи рамазон бошланса аням яшнаб кетарди. Ҳар куни тансиқ, бақувват овқатлар пиширар, анча вақтдан буён йиғиб қўйилган қоқ қўшларни ўғирда янчар, унга озорқ шакар кўнлар талқон тайёрлар эди. Ҳар куни айни ифторлик олдида биз чор-атрофга зир югурардик. Эркин акам Ботир бобо билан Бульдозер буваникига, Гулсора олам Алимардон бобом билан Пардахол момомга, Неъматилла акам Ортиқмомом билан Тасин момоникига, мен Сатторкул тоғам билан Мейлихон момога ифторлик элтардик.

– Болам, қариларнинг дуосини олиш керак. Уларнинг дуосида гап кўп, – дейишарди.

Рамазон бошланди дегунча Бадахшон қишлоғининг ҳар куни «Оқ суяк», «Чавандоз ва эгарчи» ўйнайдиган ўғил болалари тутумларини ўзгартирадilar. Бундай кунлари Алим тоғам, Абдурайим тоғам, Дусиёр, Хўжаёр, Келдиёр амакиларим бошчилигида уйма-уй юриб рамазон айтишарди.

Ҳа, ҳа, ҳа...
Рўзанинг учи билан кўй
сўйибсиз гўши қони?
Гўшини жеган бўсангиз уча
билан тўши қони?
Уча билан тўшини чигоринг
ҳали-ҳали,
Жигиллар пичоқ осин туврагани.
Ё рамазон, майрам азон.
– Ҳа, жигитлари тушмағурлар, топган

гапларининг мойлигини қоранг, – дейди энам кўзларида чўғ порлаб.

– Яхши гап, иссиқ тилак кимга жўқмайди, энаси, – дейди таъкидлаб отам.

Апил-тапил овқатланиб бўлган Бердиёр акам, Эркин акам отамнинг дуосидан кейин шошилиб қолишади. Уша гуриллаган овоз чорлови томон чопиб кетишади. Кўп ўтмай қишлоқнинг нариги буржидан бошқа гуруҳнинг овози ичидан акаларимнинг товушини илгаб оламиз.

Сум-сум тилла, сум тилла,
Сувга солса ботмасин.
Худой берган кенг давлат,
Тепкиласа кетмасин.
Кўшогинаиз бошига,
От чоптирса жетмасин.
Ё рамазон, майрам азон...
– Ҳа, илоийм айтганларнинг кесин-да. Ниятларга паришталар овмин десин-да, – дейди энам шодланиб.

Рамазончи болалар ҳам энамнинг назди-да «Худо юборган элчи» эди.

– Уйда борини аяма, болам. Эшикдан ният билан кирган одамни қуруқ жўнатма, – дерди энам ва рамазончиларнинг кўйни-кўнжини олма-анор, беҳи, мулоийимгина бугдой нон, бўғирсоқлар билан тўлдирди.

Рамазончилар бизниқидан кўйни-кўнжи тўлиб-тўлиб чиқиб кетишади. Улар энамни олқишлаб яна кўшиқ айтишади.
Чеча, чеча, чечажон,
Товда кўйинг жайрасин,

Жоққанинг арча бўлсин,
Қийганинг тарча бўлсин,
Учоқ тўла кул бўлсин,
Теварази ул бўлсин,
Худой берган кенг давлат,
Тепкиласа кетмасин,
Ё рамазон, майрам азон...

Рамазончилар бир неча гуруҳ бўлиб қишлоқ айланишар, гоҳо кетма-кет эшигимиз тагида айтишлар айтишарди. Бундай пайлар энам ҳеч маҳал:

– Уф-ф, яна келишди, – демаган. Кейинги гуруҳни ҳам шодумонлик билан кутиб олар, уларнинг ҳам кўйни-кўнжини егуликка тўлдирар, йигитларни дуо қилар эди.

– Болам, Рўзаям бир йилда бир келадиган меҳмон-да. Меҳмонди қандай иззат-хурмат қилса рўзаниям хурматини жайга қўйиш керак, – дерди у.

Биз эса отам ва энамнинг айтганларини киприк қоқмай тинглав эдик. Аммо бу айтилган гаплар беиз, бесамар кетмади. Кўнглимизнинг туб-тубига нақшдек битилди. Рўза ойини худди улардек шодумонлик билан кутиб олишимиз шундан. Бу уларнинг сабоги. Бу сабоқлар эса ҳамон ҳаёт йўлларимни маёқдек ёритиб келади. Болагимнинг бахтли дейишимнинг асосларидан бири шу.

Гулжаҳон МАРДОНОВА
Ўзбекистон журналистлар
ижодий уюшмаси аъзоси,
фалсафа доктори

ГЕОЛОГИЯ

ТИЛСИМЛАР КАЛИТИ

Янги Ўзбекистонда амалга ошириладиган туб ислохотлар даврида халқимизнинг том маънодаги табиий бойликларини юзага чиқараётган соҳа вакилларининг оғир меҳнатига бўлган талаб ҳам ошиб борапти. Ушбу соҳада қўлга киритилаётган ютуқлар ҳамда истиқболдаги режалар билан яқиндан танишиш, мавжуд муаммоларга аниқлик киритиш мақсадида «Геология соҳаси ходимлари кунни» муносабати билан Ўзбекистон Республикаси давлат геология ва минерал ресурслар қўмитаси раисининг биринчи ўринбосари, геология ва минералогия фанлари номзоди Шамсиддин Алимов билан суҳбатлашдик.

— Шамсиддин Пахритдинович, геология соҳаси ҳар бир мутахассисдан энг аввало юксак масъулият, илм ва касбий маҳорат талаб этади. Айтинчи, геологлар бошқа соҳа вакилларидан қандай жиҳатлари билан ажралиб турадилар?

— Сиз тилга олган сифатлар йиллар давомида шаклланиши ҳеч кимга сир эмас. Шу ўринда, Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг соҳа ходимларига юксак эътибори туфайли ҳам апрель ойининг биринчи яшанбаси геология соҳаси ходимлари кунни сифатида белгиланганини эслатиб ўтмоқчиман. 2019 йилдан буён шу кунни касб байрами сифатида нишонлаб келмоқдамиз.

Таъкидлаш лозимки, соҳамизда эътибор тортмайдиган арзимас маълумот ҳам йиллар давомида бир неча босқичли амалиёт орқали юзага келади. Шу сабабдан бугун умрини шу соҳага бағишлаган кекса авлод вакиллари, хизмат кўрсатган ходимлар ҳамда фидойилик билан ўз фаолиятини давом эттираётган сафдошларимиз бу жараёндан четда қолмайдилар.

Соҳанинг ўзига хос томонларидан бири - бу қидирув ишлари захираларининг аввалдан шаклланиб боришидир. Чунки бугун тадқиқ этилган ҳудудни ўша заҳотиёқ истиқболли, деб белгилашнинг имкони йўқ. Бу даражага етиш ва ундан кейин sanoat даражасида ўзлаштирилиши учун тайёрланиши ҳамда кейинчалик sanoat даражасида ишлаб чиқарилиши учун бир неча

дастури асосида олиб борилади.

— Соҳада амалга ошириладиган модернизация жараёнлари ҳақида ҳам гапириб берсангиз?

— Бу жараён мавжуд технологияларни янгилаш билан бирга, соҳага натижадорликни оширадиган технологияларни олиб киришга ҳам хизмат қиляпти. Масалан, яқин йилларгача баъзи таҳлилий ускуналаримизда 35-40 тагача элемент бўйича натижалар олган бўлсак, ҳозир қўллаётган таҳлилий-тажриба ускуналаримизда 70 дан ортиқ элементлар бўйича натижаларга эга бўляпмиз.

Инновацион технологиялардан фойдаланиш натижасида янги майдонларга чиқиш, дала шароитида олинандиган маълумотларнинг ҳаққонийлиги ошишига эришяпмиз. Жаҳон тажрибасига кўра, ер қаъридан олинандиган намуналар миқдори деярли юз фоизга яқин бўлиши лозим. Бугун ана шундай натижага эришишимизга ҳам айнан модернизация жараёнида оқилонга ечим топилиб, самарали иш олиб борганимиз сабаб бўляпти, деб ҳисоблайман.

Бугунги кунда соҳамизга олиб кирилган замонавий технологиялар жаҳон стандартларига мос келувчи Япония, Германия, Европа Иттифоқи давлатлари ва Россияда ишлаб чиқарилган техника-технологиялар ҳамда дастурий таъминотларни соҳада интеграциялашда муаммоларга дуч келмаймиз. Чунки геология соҳаси халқаро аҳамиятга эга бўлган соҳалардан бўлиб, биз бошқа геологларни ҳам тез ва осон тушуна оламиз. Бу эса соҳанинг халқаро миқёсга эга эканлигидан гувоҳлик беради.

Айни пайтда «Рақамли Ўзбекистон - 2030» стратегик дастурига асосан, ахборот-коммуникация технологияларини фаол қўллашга эътибор қаратилмоқда. Хусусан, маълумотларни олиш ва натижаларни таҳлил қилишда тезкорлик ортиб борапти. Давлат геология фондида сақланаётган маълумотларни қўллаш, уларни қайта ишлаш ва таҳлил қилиш ишларининг тезкорлигини янада ошириш мақсадида уларнинг рақамли нусхаларини яратиш ишлари жадал олиб борилмоқда. Натижада мамлакатимизнинг ҳар қандай ҳудудида ҳозирга қадар қоғозда босилган, нашрдан чиқарилган геологик

ҳисоботлар ва асосий натижалар жамланган маълумотлардан масофадан туриб фойдаланиш имконияти яратилди.

Яна бир жиҳат, бу ер қаъри участкаларидан фойдаланувчиларга рухсатномаларнинг онлайн тарзда бериш йўлга қўйилгани геология соҳасини рақамли технологиялар ривожланган илгор соҳалар қаторига

Хусусан, ер қаъри участкаларидан фойдали қазилмаларни sanoat миқёсида қазиб олиш учун рухсатномаларни бериш «E-IJRO» тизими орқали амалга ошириляпти. Бу аукционга қўйиладиган участкалар ҳокимликлар ва тегишли ташкилотларнинг барчаси билан ўзаро текширувлар, аниқликлар киритилиши ва

кор уни sanoat миқёсидаги истеъмолчи учун сотиш ҳуқуқига эга. Яъни, тадбиркорлар давлат томонидан белгиланган тартибда sanoat ишлаб чиқарувчиларига тўғридан-тўғри муурожаат қилади.

— Демак, тадбиркорнинг бу амалиётда даромад кўриши ёки аксинча бўлиши унинг ҳаракатларига боғлиқ.

киришига сабаб бўлди. Стратегик ва норуда фойдали қазилмалари учун рухсатномалар олиш ҳам давлат хизматлари портали орқали амалга оширилмоқда.

Шу ўринда геологик баҳолаш ҳамда фойдали қазилмаларни sanoat миқёсида ишлаб чиқаришга ўзини лаёқатли деб билган тадбиркорлар учун ҳам онлайн тарзда арıza бериш имконияти яратилганини айтиш жоиз. Энг асосийси, кўшимча ҳужжат ва маълумотларни масофадан туриб тақдим этишга шароит яратилгани соҳада АКТнинг кенг татбиқ этилаётгани ва барча жараёнларда инсон омили таъсирини камайтиришга эришилганидандир.

— Яъни, рухсат олиш ва бериш тизимида таниш-билишчилик, ўзаро хуфя олди-бердилар бартараф этилишига замонавий технологиялар хизмат қиляпти, шундайми?

— Очигини айтиш керак, бугунга келиб, «рахбарингиз билан учрашайлик, улар рухсат берсалар», деб остонамизда навбатда турадиган тадбиркорларнинг камайганидан ташқари, уларнинг қимматли вақтлари ҳам тежалишига эришяпмиз. Рухсат бериш жараёнларининг ҳар бир босқичи мониторинг қилиб бориляпти.

айнан шу ерга бошқа эгаллик ҳуқуқи бўлган субъектлар бўлмаган жойларгина танлашни алоҳида таъкидлаб ўтиш лозим.

— Бу турдаги аукционларда барча тадбиркорлар қатнаша оладими?

— Албатта. Бу турдаги аукцион давлат хизматлари тизимида ўтказиляпти. Аукционда иштирокчининг барча сифат ҳамда маълумотлари ишончлилиги ҳамда бошқа турдаги кўрсаткичлари инсон омили таъсирини аниқланади.

— Аукционда голиб бўлган тадбиркор кейинги фаолиятини қўмита ташкилотлари билан биргалликда амалга оширадими?

— Йўқ, ўзи белгилаган йўналиш ва танлаган стратегияси бўйича мустақил иш олиб боради. Аммо геология соҳаси ташкилотларининг иштироки ёки кўмаги керак бўлиб қолса, бемалол муурожаат қилиши ҳамда биздан амалий кўмак олиши мумкин.

— Тадбиркор қазиб олинган фойдали қазилмаларни сотишда қандай йўл тута олади?

— Бу соҳада ҳам тадбиркорга аниқ кўрсатма ҳамда йўриқномалар берилади. Фойдали қазилмани sanoat миқёсида қазиб олиш - мураккаб амалиётдир. Аммо тадбир-

— Албатта, ривожланган sanoat ишлаб чиқариш тизимига мос келувчи фойдали қазилмаларни қазиб олувчилар уларни тўғридан-тўғри сотувга қўйишлари ёки бойитилган хом ашё турига айлантириш учун кўшимча хизмат кўрсатувчиларни жалб этишлари мумкин.

Амалдаги тартибга кўра, тадбиркор сарф-харажатларини таваккалига амалга оширади. Лекин шуни ҳам таъкидлаш жоизки, унинг харажатлари қайта қоплаб берилмайди. Аммо ер қаъри участкаси бошқа турдаги фаолият олиб борувчилар ёки бошқа ер участкасига эгаллик ҳуқуқи бўлмаган жойлардангина ажратилиши таъминланади.

— Демак, тадбиркор ҳам сизлар томондан маълум даражада кафолатланган захира ёки истиқболга эга бўлган майдонларда иш олиб боради, деган хулосага келиш мумкин.

— Албатта, ўз фаолияти давомида маълум бир йўқотишларга учраган тадбиркорга осон тўтиб бўлмайди, шу сабабдан уларга истиқболли аниқ ва захиралари тасдиғини топиши мумкин бўлган майдонларда амалиёт олиб боришлари учун тавсиялар берилади.

— Дала шароитида геологларнинг ижтимоий таъминоти қандай амалга оширилади ҳамда яшаш учун қулайликлар яратилдими?

— Бугунги кунда дала шароитида ҳам ходимларнинг эмин-эркин меҳнат қилишлари учун қулайликлар яратилган. Уларга уст-бошдан тортиб, иш вақтида ишлатадиган энг аҳамиятсиз бўлган чиқим иш қуролларига берилади.

— Суҳбатимиз якунида кўп минг сонли газетхонларимиз номидан касб байрамингиз билан муоракбод этамиз.

— «Миллий тикланиш» газетасига ҳам геологларга бўлган эътибори учун ташаккур айтаман. Шу билан бирга, очикчасига суҳбат таклиф этиб, фаолиятимиздаги муҳим жиҳатларга ургу берган мавзуларни ёритишда кўмаклашганингиз учун Сизга ҳам миннатдорлик билдираман.

Суҳбатни Севдора ЛАТИПОВА ёзиб олди.

босқичлардан ўтилиб, хом ашё ва истеъмол материаллари қаторига киритилиб борилади.

Шу сабабдан ҳам бугунги тезкор даврда геологик изланишлар, тадқиқотлар, дала-амалиёт ишлари натижадорлиги ҳамда олиб борилган геологик қидирув ишларининг самарадорлигига оид талаблар сезиларли даражада ошган.

Дала қидируви амалиётида аниқланган истиқболли майдонлар танлаб оlinиб, тасдиғини топган хулосалар асосида бу жойда кейинги босқичдаги амалиёт, яъни кон миқёсида етадиган, sanoat ишлаб чиқариш даражасидаги захиралар аниқланиши ва ундан сўнг бу жойда баҳолаш ишлари, ҳисоб-китоблар асосида унинг тасдиқланган захиралари белгиланади. Кейинги босқичларда эса, фойдали қазилма захираларидан самарали фойдаланиш амалиётига ўтилиб, аниқланган фойдали қазилмалар иқтисодиётимизга хизмат қилишга жалб этилади.

Бу ишларга жуда катта маблағ, техника ва технологик асбоб-ускуналар йўналтирилади. Албатта, бу амалиётларнинг барчаси давлат геология-қидирув ишлари

«ШОХРУХИЯ» харобалигича қоладими?

Тошкент вилоятининг Оққўрғон туманидаги Сирдарё соҳилида жойлашган қадимий археология ёдгорлиги «Шохруҳия» ҳақида эшитганмисиз? Шубҳасиз, ушбу саволга кўпчилик юртошларимиз «Йўқ» деб жавоб берадилар. Билъакс, аини шу ҳудудда Темурий шаҳзода Шохруҳмирзога атаб қурилган тарихий шаҳар бўлгани тарихдан маълум. Яъни, «Шохруҳия» ҳозирги Оққўрғон тумани ҳудудидеда жойлашган.

Ер ости топилмаларига кўра, шаҳар эрампиздан аввалги I асрларда вужудга келган. Утмишда йирик хунармандчилик маркази бўлган ҳудуд XI-XII асрларда жадал ривожланган. Афсуски, мўғул босқинчилиги оқибатида шаҳар буткул вайрон бўлган. XV асрга келиб, Амир Темур ҳукмронлиги даврида «Шохруҳия» қайта тикланиб, гўзал қиёфага келади. Соҳибқирон бу сўлим масканда ўгли Шохруҳмирзога атаб гўзал ва кўркем шаҳар барпо этади ва унга «Шохруҳия» дея ном беради.

Аини пайтда «Шохруҳия» — ўзига хос тарихий-маданий мерос объекти бўлгани учун ҳам уни чуқур ўрганиш, илмий

тадқиқотлар ўтказиш, консервациялаш ва натижада археология ёдгорлигини туризм масканига айлантириш зарурлиги айтилмоқда.

Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партиясининг 2020-2024 йилларга мўлжалланган Сайловолди Дастурида ҳам халқимизнинг тарихий, маданий ва илмий-интеллектуал меросини асраб-авайлаш, ўрганиш, ёш авлод ўртасида кенг миқёсда тарғиб этиш, ёшларда тарихий мерос ва халқ анъаналарига нисбатан чуқур ҳурмат ва эҳтиром уйғотиш устувор вазифа сифатида белгиланган.

Шундан келиб чиққан ҳолда партия фаоллари томонидан «Шохруҳия» археология ёдгор-

лиги соҳа мутахассислари билан биргаликда ўрганилмоқда ва бу ерда ободонлаштириш ишлари олиб бориляпти.

Амир Темур таваллудининг 685 йиллиги муносабати билан ҳам Шохруҳия МФИда «Сир соҳилида соллар тарих» мавзусида маданий тадбир ташкил этилди. Унда маҳаллий Кенгашлар депутатлари, тарихчи олимлар, ҳамкор ташкилотлар ҳамда партия фаоллари, ташаббускор ёшлар иштирок этдилар.

Халқаро «Олтин мерос» хайрия жамоат фонди вилоят муассасаси раҳбари Зарифа Эшмирзаеванинг қайд этишича, шаҳарнинг пайдо бўлиш тарихи, ривожланиши, у билан боғлиқ қизиқарли далиллар жуда кўп.

Шунинг учун ҳам ушбу объектни чуқур ўрганиш, мутахассисларни жалб этган ҳолда илмий-археологик тадқиқот ишларини ўтказиш жуда муҳим.

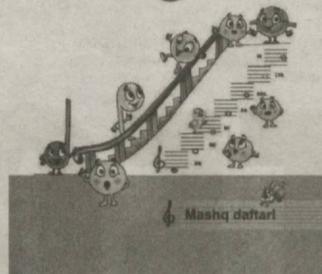
Тадбирда ноёб, сирсаноатга бой ва ҳали етарлича ўрганилмаган «Шохруҳия» тарихий объектини қайта тиклаш, ободонлаштириш, уни очик осмон остидаги шаҳар музейига айлантириш, бу мавзуда ҳужжатли фильмлар ва бошқа манбааларни яратиш, тарғибот-ташвиқот ишларини кучайтириш ҳамда сайёҳларни жалб этиш каби масалалар муҳокама этилди.

Ирода ЮСУПОВА,
ЎзМТДП Тошкент вилояти
Кенгаши Ахборот хизмати

1-синф ўқувчилари учун Музыка дарслиги

MUSIQA

1

Миллий ўқув дастури асосида 2021/2022 ўқув йили учун яратилган 1-синф Музыка дарслигининг макети тайёр бўлди. Дарслик мазмун, дизайн ва интерактивлик ҳисобида аввалгисидан тубдан фарқ қилади.

Амалдаги дарсликда ўқувчилар ўрганиши керак бўлган куй-қўшиқларнинг ноталари ҳам берилган эди. Бу ёшда ўқувчилар ҳарф ва ноталар билан таниш бўлмагани боис, ушбу материаллар улар учун мураккаблик қилган. Шу боис янги дарсликда ушбу ноталар ўқитувчи китобига ўтказилади. Биз энди 1-синф Музыка дарслигига ноталарни ҳарф ва сонлар каби энг оддий, майда элементлар воситасида киритилганини кўришимиз мумкин.

Аҳамиятли яна бир жиҳати, дарслик учун композитор Надим Норхўжаев томонидан ўқувчида тинглаш фаолиятини ривожлантиришга қаратилган бир неча халқ куйлари нотага олиниб (фортепиано учун мослаштирилиб), клавиர் варианты тайёрланди.

Қўлланиб келинаётган дарсликдаги фототасвир ва иллюстрациялар ҳам қайта нашлаш давомида ўзининг сифатини йўқотиб бўлган эди. Янги дарслик дизайни эса халқаро тажрибаларга суянган ҳолда мутлақо янги услубда яратилди. Эндиликда ўқувчилар бошланғич нота элементларини қизиқарли иллюстрациялар ёрдамида ўрганади.

Янги музыка дарслиги фанлараро интеграция қилинди ва «STEAM» таълимига асосланди. Айтилик, ўқувчи Science дарси орқали баҳор гулларини тасвирий санъат дарсида чизса, музыка дарсида у ҳақида куйлайди.

Шунингдек, дарсликда ўқувчининг амалий фаолиятга йўналтирадиган ва мантиқий фикрлашга ундайдиган ўқув топшириқлари берилди. Музыка дарслиги учун ўқувчи иш дафтери, ўқитувчи китоби, медиа илова ҳам яратилгани дарсликдаги катта ўзгаришлардан биридир.

1-синф дарслигига жамоа бўлиб куйлаш учун 17 номда, музыка тинглаш фаолияти учун 18 номда турли мавзудаги куй-қўшиқлар киритилган бўлиб, уларнинг аудио вариантлари илк мартаба АР тўлдирилган борлиқ тизимига жойлаштирилди.

Агар смартфон дарслик муқовасига тутилса, дарсликка ва машқ дафтарига киритилган куй-қўшиқларнинг аудио вариантини тинглаш мумкин. Шунингдек ўқувчилар бу тизим орқали қўшиқларни караоке шаклида ҳам куйлай олади. Бу эса дарсликнинг имкониятларини бир неча баробарга кенгайтиради.

Файзулло ЯХЎЕВ, ЎЗА

✓ Партиялар тарихи

Эшак ва фил сиёсий саҳнада

Биласизми, демократлар ва республикачилар рамзларида нега айнан эшак ва фил тасвирланган?

АҚШ демократик партиясининг рамзи эшак ва Республикачилар партиясининг рамзи фил XIX асрдан бери сиёсий саҳнада.

Демократларнинг эшак рамзи Эндрю Жексоннинг президентлик сайлови кампаниясига бориб тақалади. Сайловолди пойгалар давомида Жексоннинг рақиблари уни «Ўжар» деб аташган.

Ўша 1828 йилги АҚШ президентлиги учун бўлиб ўтган сайловда республикачилар партиясидан номзод Жон Адамс ва демократлар партиясидан Эндрю Жексон сайловолди дебатлардан бирида сайловчилар олдида бир-бирларини ҳақорат қиладилар. Ўз нутқларида ахлоқодоб чегараларидан чиқиб, уятсиз сўзлардан фойдаланадилар.

Шу билан ҳозиргача 1828 йилдаги президентлик сайлови Америка сиёсати тарихидаги энг эсда қоларли сайловлардан бири бўлиб қолган.

Ҳақиқатан, тарихда демократлар номзоди Жексон ўжар хулқ-атвори ва популист шiorлари билан ажралиб турган. Масалан, «Одамларни бошқариш ҳуқуқини беринг!» шiori каби.

Республикачилар эса Жексоннинг мазкур шioriга «Агар уларга бошқариш имконияти берилса,

охир-оқибат мамлакат бир неча эшаклар томонидан бошқарилади!» деб жавоб беришган.

Аммо Эндрю Жексон жуда ақлли ва қобилятли сиёсатчи бўлиб, у эшакнинг чидамлилиқ, меҳнатсеварлик керак бўлганда, узоқ вақт давомида ҳаддан ташқари юкни кўтаришга қодирлигини қадрлар эди.

Эҳтимол, Жексоннинг сайловда ғалаба қозонишига ва АҚШнинг еттинчи президенти бўлишига мана шу ғоялари сабаб бўлгандир.

Эшак расмининг демократлар рамзи сифатида оммалашши карикатурачи рассом Томас Наст номи билан боғлиқ. Наст республикачилар партиясини масҳара қилиб, уни фил шаклида тасвирлаган, шер терисидаги ўша «демократик» эшакнинг кўз ўнгидеда ўлимдан қўрққан.

Наст филни 1870 йиллар давомида қўшимча карикатураларда республикачиларни ифодалаш учун ишлатган. Фил кўрқоқ, дея тасвирланади ва республикачилар демократлардан кучсиз, деган маънони англатиш учун чизилган.

Наст кейинчалик республикачиларнинг расмий рамзига айланган филнинг муаллифи Ҳарпернинг ҳафталик сиёсий журнали учун карикатураларни чизади. Унда

демократларни эшаклар ва республикачиларни филлар сифатида тасвирлайди.

Шундай қилиб, XIX асрнинг 60-80 йилларида эшак ва фил америкаликларнинг онгида мамлакатнинг икки асосий сиёсий партиясининг рамзлари сифатида мустаҳкамланди. Бу рамзлардан бугунги кунда ҳам фойдаланилади.

«Бироқ жамоатчилик масҳара-бозлиқни салбий қабул қилмади. Республикачилар ва демократлар карикатураларда тасвирланган ҳайвонлар образларини норасмий тимсоллари сифатида қабул қилишди. Лекин бу расмлар сиёсий партияларнинг рамзи бўлиб қолди. Томас Наст расмлари эса АҚШнинг энг машҳур картиналаридан бирига айланди.

Ўша йилларда у сиёсатда шундай нуфузли шахс эдики, ҳатто Авраам Линкольн ҳам унинг иқтидорини тан олган. 1870 йилга келиб, «эшак» сўзи Америка сиёсатчиларининг лексикасида жуда кўп ишлатила бошлаган. Тарихчиларнинг таъкидлашича, бу лақаб ўша йилларда биринчи марта АҚШ президентлигига номзодга ёпиштирилган.

Дилфуза ОСТОНОВА
тайёрлади.

РАМАЗОН

ОЙИДА ТУГИЛГАН ФАРЗАНДЛАРГА ҚАНДАЙ ИСМ ҚЎЙИШ ЛОЗИМ?

Бу саволга Ўзбекистон Муслмонлари идораси фатво бўлими мудири Ғуломиддин Холбоев шундай жавоб беради:

Бисмиллаҳир Роҳманир Роҳим.

Шариатимизда Рамазонда туғилган болага рузага мослаб исм қўйиш шартлиги ҳақида кўрсатма йўқ. Баъзиларнинг: "Бола Рамазон ойида туғилса, Рамазон, Рўзи ва Ҳайит исми-ни қўйиш керак" деган ва яна шунга ўхшаш гаплари асоссиз ва динимизга алоқаси йўқдир. Муслмончилик анъаналарига қура, Аллоҳ таолога бандалик маъносини ифода-ловчи, пайгамбарлар, саҳобалар, алломалар, солиҳ кишилар ва тақволи оналаримизнинг исмларини қўйиш мақсадга мувофиқдир.

Унутмайлик, Рамазон – Қуръони карим нозил бўлган ой бўлгани учун айнан шу ойда Қуръони каримни кўпроқ ўқиш тавсия қилинади. Зеро, Қуръони карим энг улўғ, энг афзал зикрдир. Бундан ташқари, тасбиҳ (Субҳааналлоҳ), таҳлил (Лаа илааҳа иллаллоҳ), истиғфор (Астағфируллоҳ), ҳамд (Алҳамдулиллаҳ), такбир (Аллоҳу акбар) ва Расулulloҳ саллаллоҳу алайҳи васалламга салавот айтиш ҳам энг афзал зикрлар саналади.

ЎЗА

ОНАМ ФОТИҲАСИ

Энди сен ҳукумат одами, болам,
Қўлингга бир қоғоз берди ўқитиб.
Ўнутма – сен кимсан, ким ота-онанг,
Юрма қоғоз билан элни қўрқитиб.

Сени жўнатишса олис юртларга,
Агар халқ ўза тилда гапирса –
Ҳеч тақлид қилмагин сур, бебурдларга,
Сўкмагин уйдан сенга жой берса.

Ўқрайма "Сен бизга меҳмон" деганга,
Қийиқ ахтармагил ҳеч қачон қилдан.
Бешиқ бўлсин, тобут бўлсин экканга,
Кесма дарахтларин, эк келса қўлдан.

Оёқ тиқаверма тиш ғижирлатиб,
Сендан қочгандайин оқмасин сойлар.
Тегирмон борлигин доим ёд этиб,
Қовоғини солиб ўсар бугдойлар.

Билсанг, қонга ўхшар лолалар қирда,
Майса ёт оёқлар эзганда қақшар.
Қўзиқорин бодраб чиққанда ердан,
Зарб билан туғилган муштларга ўхшар.

Онангинг бисоти фақат оқ йўлдор,
Сени тортиб турсин тупроқ, она тил.
Қайда юрма, қанча умр кўрма, барибир,
Тобутда бўлса ҳам юртинга интил!

ВАЗИФА

Қиёмат нелигин билмасман, бироқ
Шу бир гап учун ҳам
Ишонгим келар:
"Ҳақ сўзни битмакка сарфланган сиёҳ
Жангда томган қондек
Қадри бўлар!"
Аҳволим танглигин билман ўзим,
Қалбим қаршиликдан тинмади ҳали.
Яхши муодофа – яхши бир хужум,
Ёзаман, қаламим сиңмади ҳали.

Разолат теграмда айланар ўқор,
Гоҳида имонин ютади ҳакам.
Енги, энгилишинг
Қандоқ фарқи бор –
Тинмай курашмоқдир менинг вазифам.

ҚИШЛОҚ ЧЕВАРИ

Қиз ҳавасманд чиқди тикишга,
Беш-олти ой шунга ўқиди.
Борай деса "қатта ўқиш"га,
Пул йўқ эди, таниш йўқ эди.

Қишлоқдаги одамлар бироқ
Кияр йилда бир янги либос.
У ҳам сероб дўконда. Гоҳ-гоҳ
Мослаб бер, деб келшар, холос.

Пахта терар у ғайрат қилиб,
Ипак курти боқар баҳорда:
Бир чиройли матолар бўлиб,
Қайтишидан умиди бор-да.

Ҳануз қалбда армон қатма-қат,
Деҳқон киймас тез янги либос.
Ахир, унинг ҳаёти фақат
Ямаш билан ўтати, холос.

Булутлар ўз ишин қилдилар охир,
қаргалар учмоқда осмонда энди.
Бетизгин уйларим тўзгин, саросар,
бу ғалат масканга етаклаб келди.

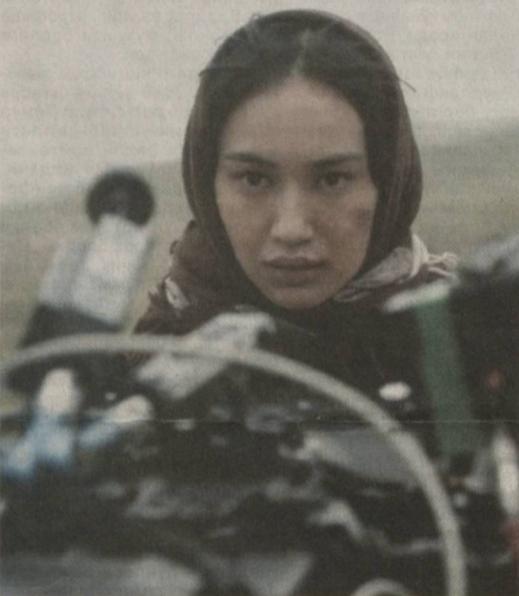
Ичар, ирғишлар бир тўп йигит-қиз,
бир менгина четда, ёнарман тақрор.
Жонларимга теккан қиш-ку, билман,
Ҳеч келмай ичимни оғритди баҳор.

Машшоқни чорлайман бирдан ҳайқириб,
овозим гитарлар шовқинин бўлар...
Сўз қотар жимликдан зериккан машшоқ:
"Ҳайдалиш қуйини чалайми?" Кулар.

Бир сескандим. Этим жимирлаб кетди,
тирилар – ў, мени ўлдирар "Наво"! Оғрийди,
кўкрагим санчиб оғрийди,
едга тушиб кетар Қодирий бобо...

Ярим тун. Жўнайман ғудраб, тақрорлаб,
машшоқнинг муң ила айтган гапларин:
"Ҳайдалиш қуйини чалдим кўпларга,
аммо Отабекка дуч келмадим мен!"

Ижод чашмаси

Ўзбек ва беларуслик ижодкорлар ҳамкорлигида фильм

"Ўзбеккино" Миллий агентлиги буюртмасига биноан "Сinema of Central Asia" студияси Беларусь Республикасининг "Парасон Продакшн" студияси кўмагида "Ўзбекча" ("Ўзбек қизи") фильмини суратга олмақда.

Картина Бахтиёр Абдуғафурнинг шу номли асари асосида тасвирга олинаётир. У ўзбек снайпер қизи Зебо Ғаниеванинг Иккинчи жаҳон урушида кўрсатган қаҳрамонликларига бағишланади. Унда уруш даҳшати, айрилиқ ва одамларнинг машаққатли ҳаёти, қийинчиликлари акс эттирилган.

Фильм постановкачи режиссёри Акбар Бектурдиев кинокартина қандай жараёнларда эканлиги ҳақида маълумотлар берди:

– "Ўзбекча" ("Ўзбек қизи") — мураккаб постановкали тарихий-ҳарбий бадиий фильм саналади. Ҳозирги пайтда фильмни суратга олиш учун тайёргарлик жараёнларининг биринчи этапи якунланди. Фильм сценарийсидаги урушгача бўлган жараён, яъни Ўзбекистон ҳудудидаги саҳналари кеч куз ва ёз фасллари воқеалари мавсумларга қараб суратга олинади. Шунингдек, жанг билан боғлиқ уруш саҳналарни Беларусь Республикасининг Минск шаҳри ҳудудида тасвирга олиш режалаштирилган. Кинокартинадаги кеч куз эпизодлари Жиззах вилояти қишлоқларида суратга олинади. Кинокартина ижодий гуруҳида беларуслик ижодкорлар ҳам ишламоқда.

Ролларни Айсенем Юсупова, Зулхумор Мўминова, Муҳаммадис Абдулхайров, Фарҳод Худойбердиев ва бошқалар ўйнамоқда.

Г. НУСРАТОВА, ЎзЖОКУ талабаси

ЭЙНШТЕЙНДАН ЎН ҲИКМАТ

Барчамиз Альберт Эйнштейнни физика қонунларининг кашфиётчиси сифатида биламиз. Аммо унинг замондошлари Эйнштейнни ажойиб физик олим бўлиши билан бирга, файласуф сифатида кўплаб ҳикматларидан ҳам баҳраманд бўлганлар. Олимнинг ўша давр учун билдирган пурмаъно фикрлари бугун ҳам ўз аҳамиятини йўқотмаган.

1. Ҳеч қачон хато қилмаган инсон, ҳеч бир янги ишга қўл урмаган кишидир.

2. Маълумот бу — мактабда олинган билимнинг унутилганидан кейин қолган қисмидир.

Яъни, 30 йилдан сўнг мактабда устозларингиз ўргатган барча билимларни эсдан чиқарасиз. Фақат ўзингиз ўзлаштирганларигина қолади.

3. Тасавурларимда худди расом каби эркин чизаман. Тасавур билимдан муҳимроқдир, билим чекланган. Тасавур эса бутун оламни қамраб олади.

4. Ижоднинг сири ўз илҳом манбаларини яшира билишдадир.

5. Инсон қадри унинг қобилияти билан эмас, балки жамият учун фойдаси билан ўлчаниши лозим. Омадли инсон эмас, балки қадри инсон

бўлишга интилин.

6. Сиз бу дунёда икки хил қараш билан яшашингиз мумкин: ёки худди мўъжизалар бўлмайдигандек ёки гуё ҳамма нарса мўъжизадек.

7. Ўзим ва фикрлаш услубимдан қилган хулосам: тасаввур ва хаёлот тухфалари ҳар қандай мавҳум фикрлаш қобилиятдан кўра муҳимроқ.

8. Қўйлар сурувининг тўлақонли аъзоси бўлиш учун, биринчи навбатда қўй бўлиш керак.

9. Ҳаёт — мисоли ўйин. Қоидаларни ўзлаштиринг ва ҳаммадан яхши ўйнанг.

10. Савол беришдан тортинманг, бу сизга янги маълумотларни олиш ва ўз даражангизни таҳлил қилиш имконини беради.

Ҳамидбек ЮСУПОВ тайёрлади.

ЯПОНИЯЛИК 90 Ёшли Аёл Дунёдаги энг Кекса Офис Менежери Деб Топилди

Япониялик кекса аёл 65 йилдан бери бир жойда ишлаб келмоқда. У компьютердаги ишини жуда яхши бажаради ва смартфонда «Facebook»да ўтиради. Энди унинг дунёдаги энг кекса офис менежери эканлигини тасдиқловчи гувоҳнома бор, дейилади Гиннеснинг рекордлар китоби сайтыда.

Ясуко Тамаки 1930 йил 15 майда дунёга келган. У 1956 йилдан бери «Sunco Industries» савдо компаниясида меҳнат қилади. Кекса ходима компьютер дастурлари билан яхши таниш. Унинг вазифаларига компания ишчилари учун иш ҳақи ва муқофотларни ҳисоблаш қиради. Шунингдек, у солиқ ҳисоботларини юритади.

Рекордчи хоним одатдаги тартибда ишламоқда: ҳафтасига беш кун кунига етти ярим соатдан. Рекорд ҳақидаги сертификатни тақдим этиш пайтида у нафақага чиқмаслигини тан олди.

ТАХРИРИЯТ

МАНЗИЛИ:

Тошкент шаҳри,
Миробод тумани,
Буюк Турон кўчаси,
41-уй.

Газета таҳририят
компьютер
марказида терилди
ва саҳифаланди.

Муаллифлар фикри
таҳририят нуктаи
назаридан фарқ
қилиши мумкин.

Таҳририятга келган хатлар доимий
эътиборимизда бўлиб, улар
муаллифларига қайтарилмайди.

Навбатчи муҳаррир:

Равшан МАҲМУДОВ

Навбатчи:

Вилоятхон ШОДИЕВА

Дизайн:

Маъмуржон ҚУДРАТОВ

Электрон почта:

mtiklanish@bk.ru / mtiklanish@mail.ru

ТЕЛЕФОНЛАР:

Қабулхона (факс): (71) 232-12-03, +99897 755-10-11

Газета «SHARQ» нашриёти-мағбаа акциядорлик компаниясида
чоп этилди.
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй

2008 йил 29 октябрда Ўзбекистон Маtbуот ва ахборот
агентлиги томонидан № 0223 рақами билан рўйхатдан ўтган.
Газета ҳафтанинг чоршанба кунини чиқаради.

Алади – 2795.
Газетанинг баҳоси келишилган нарҳда.
Қоғоз бичими: 350x587. Ҳажми: 4 босма табоқ
Буюртма – 416
Босишга топшириш вақти 21.00.
Топширилди 3:30

ISSN 2010-7714

123456

ЖАМОАТЧИЛИК КЕНГАШИ:

Алишер ҚОДИРОВ – кенгаш раиси,
Акмал САИДОВ, Абдулазиз АККУЛОВ, Аброр ПЎЛАТОВ,
Амриддин БЕРДИМУРОДОВ, Бахтиёр САЙФУЛЛАЕВ,
Илҳом АБДУЛЛАЕВ, Минҳожиддин МИРЗО,
Нодир МУХТОРОВ, Отабек ЖИЯНБОВЕВ,
Озодбек НАЗАРБЕКОВ, Ортикали ҚОЗОҚОВ,
Феруза МУҲАМЕДЖАНОВА, Хуршид ДЎСТМУҲАММАД,
Шерзодхон ҚУДРАТХЎЖАЕВ, Шавкат ШАРИПОВ,
Шухратжон АХУНДЖАНОВ.

Бош муҳаррир:
Миродил АБДУРАҲМОНОВ